

Bäckhästen m.m.

Bäckhästen brugte va här ve Skarholt får i tiden. Bäjnt Räcka-
hästen.
Svensen hann hade-n i stallen får jämnan. Hann va inge i
stallen, å där jick hann å slo larm. Hann konne binga-n så
titt hann ville. Hann visste-d ente, förän hann hade bonged-en.
Åmm marenen så va di andre hästana där, menn hann hade spronged
å skabad se po stall-tilled.

torr De va får, så snacka di allri åmm nåd anned. Ifrau de en
hade satt se åmm kvällana å te en skolle lägga se, så va de ente
udan spögehistorior, å en vaugte får fån ente gau ud.

Stall-tilled, stallgången.

Spökeri i prästgården i Strö och i kostallen å Skarhult.

(Satta till)

Men hene i Strö där påstó di där va spöge i prästagauren.

Där va alltid en stor svartor hong, såmm jick där å romstera.

Svart hund.

De va liasåmm framme i kostallen - vimmm i hellvete va de där va röjtare - å hann lau i kostallen, å där va en ko, såmm skolle kalva. Å hann to kalen å la i tjätten; å rätt va de va, så va där en ko böla, så va där en kal te; å hann jick å bar en hal snes kala. Men åmm marenen, når hann titta ette, så va där ingen kal - å hann sor så dyrt hann hade gaud å båred dåmm.

Övernatur-
liga kalvar.

Framme i kostallen, nämligen å Skarhults gård. Röjtare, ryktare. En hal snes, ett halvt tjog. Sor, svor.

J.
Spökeri i Västra Strö (Onsjö h:d).

Menn når Jyllenbarj bodde där ude i Västra Strö, där va en lolänga di konne höra di task me pläj. Di satte i gång när klåckan va tål po natten. Å di for ud å juste å skolle se, menn di konne ente se nånting, di bara hörde.

Spökeri:
ljudet av
slagtröskning.

Å där hade ente vad tåsked me pläj po många, många åur.

Task, imperfektum av tåska, tröska. Pläj, slaga. Jusa, lysa.

4.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vilsegående.

Ja komm ifrau Strö - å vi hade en jenstí här övor vängen -
å ja föllde stien å konne ente hitta rätt. Å ve de ja jick, så
damp ja nör i en grob. Å ja komm te en grob ändån - å ja sto
så ja va när venå håppa i auen.

Vilse-
gående.

Va de fruentimmor, såmm va ude å jick, så vände di kläded,
å va de kara, så vände di råcken (nämligen för att hitta rätt).

Om korporal Tullberg m.m.

Där va en sämm reste ikring å ingbilla fälk, ad di ente skolle Korporal Tullberg. betala arrendo te harremännen. Va fan va de hann hede - de va Tullbarj. Å när di skolle betala darras arrendo, så ville di ente. Å di ble färdrevna ifrau darras ställe, å di hållt se i skogana äppe ve Fördrivna frälsebönder. Kastbarja å Skrobbarp å livnärde se au va di konne. De va sanna därna färdrevna jorbrügare.

Å di komm ing po Skrobbarp en kväll å ville ha mad. Å de va en högtid, de va julaftan ella nyårsaftan. Å di va beväpnada. Menn di fylla dämm me brännevin å övormanna dämm.

Korporal Tullberg var en orostiftare på 1860-talet ibland bönder, som lydde under en del skånska herregods, bl.a. Ellinge i Harjagers hd och Kristineberg i Frosta hd. Upptecknarens anmärkning.

"Den långe löjnen." (Fragment).

Far å ja vi skolle tjöra i ättje. Far tjörde bag, å ja tjörde "Den långe löjnen."
ette. Så komm vi te itt le. Far löjte å ja täppte. Rätt va de va
komm vi te itt ärtalann. "Paug, va ska du här? Ja har ente mer än
di samme bönorna." - - - -

("Denn hörde vi au Sissa Märten-Lars, när vi jick å låga bedor
po Läjesta.")

Flera prov på likartade lögnsagor finnas i:

Eva Wigström, Folkdiktning, I.

August Bondeson, Halländska sagor.

Olof Christoffersson, Sagor från Skytts härad.

Henrik Wranér i "Usch den bagaren" (Valda skrifter I).

Rosén, Från Bosgården och Tuvefäladen.

Bidrag till Bara härads beskrivning 3.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En bortsprungen kalv sökes.

Bortsprungen
kalv sökes.

Där va en mann, såmm hade bled áu me en kal. Jo, hann komm jo te nabbons. Så glömde hann á hálssa. "Du har ente sitt en svartbróged gomáren; svart va hann vid á bag va hann framm; hann har säkort tad varja."

("Denn har ja hört, sin ja va holiáns liden.")

Ovanstående historia torde vara vanlig i hela Sverige. Till jämförelse meddelas en variant från Malå i Lappland, upptecknad 1926:

"Ha Ji sett deill gomáronskalven, såmm for ijenom tackförsisthagan; vit var hann schvart á framm var hann bak á hojte såmm en karl skull röjte."

I en uppteckning från Hishult i N. Åsbo hd i Skånska landsmålsföreningens samlingar tillägges detta yttrande en bestämd person, "Kristina i Slätthult." - Upptecknarens anm.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

☉ Två prästhistorier.

Jo, när ja va paug, så snacka di åmm en historja åmm en präst. Å hann va så snaul, så hann ville ente ji fålked nåd å eda. Prästhistorier

Hann hade tad en jöben full däj, å hann konne ente fau däjen au fingrana. Så sa fruen: Här ska du gau? - Ja ska gau å tjölna i bagaronen.

De va en präst. Hann va så snaul, så når di skolle ha stegt sill, så skolle di dela sillen, drängen å paugen. Prästen sa: "Dinne sillen e så stor, så där kann va tvau åmm en." Så va där en röjtare, såmm to tvau sillor å sa: "Då konna disse bägge va åmm mäj."

Jfr. Lundsminnesarkiv, acc. nr 1173, sid. 6.

En jöben full däj, en handfull deg. Tjölna i bagaronen, elda i bakugnen (d.v.s. för att baka bröd av en handfull deg.)

Två prästhistorier.

Präst-
historier.

De va en paug, sämm jick å läste. Så fårsögte prästen å pränta i -en nån kónnskapor. "Jo nu ska du fåreställa de, ad din far e fadoren å du e sånen å din mor e den helie ande." Nästa gång hann komm, så fraugte jo prästen, ämm hann konne fårklara hodden di varka. Så sa hann: "Jo de bler så, ad va faren å sånen fårtjenar, de edor den helie ande äpp."

De va ve itt husfårhör, så sa prästen: Här många gudoms-pärsonor där fans. Så svaras där: Sju: Abrahams Gud å Isaks Gud å Jakobs Gud å Gud fador å Guds sån å Gud den helie ande å den gamle gode Guden. - "O du milde Gud" sa prästen. - "Minsann va där en ja glömde!"

En husförhørs-historia.

Husförhørs-
historia.

A 2 1833 B

Där va en rigor-bonne, såmm hidde Jyns Pärsen. Hann va kommen höjt åpp å va mä i skolräed. Menn hann jick allri po husfårhör. Så sa prästen te hann, ad de va skamm, ad hann, såmm va en au di ligaste mannana i fårsamlingen, allri jick po husfårhör. "Nä, menn ja kann inga bibelspråk." - Menn ja kann lära de" sa prästen. - "Ja, kann tjärkeharden de, så ska hann fau en jöd-kalv såmm staur där himma".

Jo, så jick Jyns Pärsen te prästen. Så sa prästen: "Jo, när de nu bler husfårhör, så frågor ja här många gudoms-pärsonor - där finns. Så sior Jins Pärsen: Tre. Så sior ja: Vicka e de? Så svarar Jins Pärsen: De e Gud fador, Guds sån å Gud den helie ande.

Jo, de fick hann te slut pregad i -en. Så ble de jo husfårhör. Å Jins Pärsen komm ståtanes i höj hatt å paraply å gaur åpp å sättor se po den åvaste plassen. Å fålked di bårja å fårvaunas, får di allri hade sitt -en po nåd husfårhör får. Å när prästen hade jort bön, så sa han: "Så bårjar vi husfårhöred i den treénie Gudens namn. Å kann då Jyns Pärsen säj här många gudoms-pärsonor där finns?" - "Tre" svarar Jyns Pärsen. - "Å kann J.P. säj me vicka di e?" - "Gud fador å Gud den helie ande." - Så skolle jo prästen varna han så nått. "Menn Jyns Pärsen glömde sånen." - "Nä" sa Jyns Pärsen; "hann e snart ve prästagauren me kálen."

Gumman som låg på sitt yttersta.

Synda-
bekännelsen
med
repliker.

Där va en tjäring, såmm lau po sitt yttorsta å skolle ha nattvården. Så komm prästen did å läste syndabetjännelsen. Så läste hann: "Ja fatti syndi männischa." - Så jore honn ingpass där: "Ja de tror ja nåck." - "Som med synd född är" fortsatte prästen. - "Ja så meed te varre!" - "Jämväl sedan i alla mina livsdagar på mångfaldigt sätt mot Dig brutit haver" sa prästen. - "Ja menn se kommor de te vedanes, så tar fån däj!"

2277
12.

12

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En snål mästare.

De va en vöjtepaug, såmm va hos en farlit snaulor mästare.
Så sa hann: I da e ja så gla. - Va då får? - Jo i mårres
trodde ja, ja hade fårlórad synen, får ja konne ente se smöred
po bröed; menn i da kann ja se Tjöppenháms tjárkespiror
jennom ostaskivan.

En snål
mästare.

Aa 1561*

Denna historia är allmänt gängbar ibland svensk allmoge.
Följande variant är upptecknad 1926 ifrån Malå i Västerbotten:
"Hä var en dräng, såmm tjent hos en gossegar, såmm var myttje
snål. "Nu har jag återfått min syn! I går såg jag int ärterna i
ärtsoppan, men i dag ser jag hela kyrkbyn genom osten."
Upptecknarens anm.

152277

13

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

En snål bonde.

Ja kommor ihu en snaulor bonne mä. Di håilt dämm så dållit, En snål bonde.
så di fick ente udan sill å brö. Di fick ente nåd smör, ella
flått. Så sau di de va husbónnen komm gaunes, när de va tid di
skolle eda. Så to di en sill å satte tråpinga te ben å satte ve
le-håled. Så komm jo husbónnen å fick se -ed. Så frågte hann jo
drängana va de va får svinerí. "Jo där staur jo en sill där
hänne." - "Ack, e hann ente kommen långor! De e jo en hal timme
sin vi skicka -n himm ette smör."

Le-hål, grindöppning i en gårdsgård.

*Hfr. Landsmålsarkivets au. nr. 1173 sid. 6, där denna
episod uppgives ha inträffat hos "Klarka-Kansen" i Skepparsöv.*

Prästens piga.

Där va en pia hos en präst, såmm ingen konne skrämma. Hann hållt va me nämna studentor, ad di ente konne skrämma hans pia. Så klädde di ud se å jick åpp i tjärkan. Å så prästen, hann skicka na åpp där. "Gack åpp där, där ligger en bog po altared, ta denn te mé. Ja, så når honn då komm änna framm, så komm den däre jestalten imod na - hann va udklädd å skolle va där före hinne. Så jick hann framm å sa: "Jag är ängelen Gabriel; tjiyss min hann!" Så sa honn: "Ja e prästens pia Pärnilla; tjiyss du mäj där bag!"

Prästens niga
som ingen
kunde skrämma

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Pigan som skulle köpa tyg.

Så va där pian, såmm va litta blyg; honn skolle gau å gratu-
lera fästemannen. Honn skolle tjöba ty te en skjorta. Så når
honn kamm te stan, så ville honn ente si va de va, honn ville ha.
"Jo de skolle va nå'd ja skolle ha å klä den gamla dalakläckan
mä." - "Hår långt ska de va?" - "Jo de ska va så långt, så de
räcker övor pärmedinken."

Pigan som
skulle köpa
tyg.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Flickan som skulle ut i sällskapslivet.

Dåttoren komm ente ud,så ville moren föra na ud i sällskåbs-
lived. Honn hade svaurt får å skaffa se kaveljér. Honn va snöfted Flickan som
å räli,menn honn va fint klädd. Honn ble åppbjuden te dans. Så skulle ut i
når honn komm tebaga te moren,så skolle honn ha reda po va hann sällskapslivet
hade sajt. Jo,hann hade sajt: "De va en vackor ros fröken har."
- "Va sa du då?" - "Ja sa ingenting." - "Jo du skolle ha sajt:
"Å sin såmm den luttar!" - Å nästa dans,når honn ble åppbjuden au
en annen kaveljer,så sa hann: "E de ente itt par charmanta böjsor
ja har skaffad me?" - "Ja,å sin såmm di luttar!"

LUNDEN, HÄRSITETS
FOLKMINNESARKIV

Han som var i släkt med kungen.

De va en såmm hidde Hans, såmm ville skräppa mä, ad hann va Han som
besläjtad me kungen. "Ja hiddor Hans Hansen å hann hiddor Hans var i släkt
Måjestät." - Ja, du e ente i släjt me di Hansana; de e di Hansa- med kungen.
na, såmm staur i bibelen, Hans oxe å Hans åsna."

Nils Olsson Nordin.

Skarhult.

Under vistelsen i Skarhult gjorde jag bekantskap med torparen Nils Olsson Nordin, som var svåger med skomakare Lindborg och gift med en syster till denne. Nils Olsson Nordin är född å Skarhults gård 1876 och är son till framlidne statdrängen Ola Nilsson och hans hustru Karna. Han har i flera år arbetat i Skromberga men flyttade därifrån tillbaka till sin hemort och arrenderade i 13 år Attarpshus, ett torp under Skarhult; bodde sedan en tid å Strö fälad och bor numera i Skarhults smedja, som innehaves av äldste sonen, smedmästare Erik Nordin. Nu bedriver han ett mindre jordbruk med en ko.

Nordin besitter ett stort förråd av skämtsagor, småhistorier och anekdoter, som han i yngre år lärt av folket å Skarhults gård. Det mesta av vad här följer upptecknades en lördagkväll den 31 augusti 1929, då skomakare Lindborg, som var upptecknarens husvärd, hade inviterat familjen Nordin till kaffe med gök.

2277

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

19. 19

Register.

1. A. Bäckhästen m.m.
2. Spökhistorier:
Från Skarhult.
" Östra Strö.
3. " Västra Strö.
4. *Vilsegående*
5. D. Om korpral Tullberg m.m.
6. I. "Den långe löjnen".
Anekdoter och småhistorier:
7. En bortsprungnen halv sökes.
8. Prästistorier (om icke namngivna präster).
9. En husförhørs-historia.
10. Gumman som låg på sitt yttersta.
11. En snål mästare.
12. En snål bonde.
13. Pigan som ingen kunde skrämma.
14. Pigan som skulle köpa tyg.
15. Flickan på bal.
16. Han som var i släkt med kungen.
17.